

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 3. broj

18. siječnja 2024.

cijena 300 Ft

Predaja maturalnih vrpca u HOŠIG-u

FOTO: KRISTINA GOHER

3. stranica

Tamburaški festival u Dušniku

5. stranica

Semeljčani potpisali Sporazum

7. stranica

Prekogranična suradnja serdahelske škole

14. stranica

Korisna informacija

Koncem svake godine mnoge organizacije, poduzeća, ustanove i pojedinci sastavljaju izvješća o rezultatima svojeg poslovanja ili djelovanja, sumiraju dostignuća, a možda govore i o onome o čemu baš nitko ne voli govoriti – o neuspjesima, neriješenim problemima. Nažalost, razgovor o neuspjehu ili problemima najčešće shvaćamo vrlo negativno, problem smatramo velikim nedostatkom. Možda naš odnos prema neuspjehu ili problemu ima dosta nedostataka jer ga shvaćamo vrlo negativno, a neki se čak prema njemu odnose odbojno. To se odražava u tom da se smatra da je najbolje zataškati neuspjehe, probleme. Ako se tim ne bavimo, možda nitko neće ni primijetiti. Međutim, kad se ne razgovara o problemu ili neuspjehu, on će toliko narasti da se u budućnosti više neće moći nikako zataškati te bi to moglo sa sobom donijeti još više problema. Naravno, neuspjeh sa sobom nosi neugodne emocije poput frustracije i bespomoćnosti, ali često nismo načisto s tim da upravo ti osjećaji pomažu da brže učimo, da ne napravimo ponovno te greške koje smo učinili. Možda bi za sve nas bilo pametnije kad bismo cijenili one koji hrabro govore o neuspjesima ili problemima jer već sama činjenica da ih iznose pred druge znači namjeru, znači da postoji volja za ispravljanjem grešaka te da ti ljudi računaju na druge da im u tome pomognu. Mislim da su takve organizacije, poduzeća i pojedinci najuspješniji. Mislim da neuspjeh nikako ne smijemo smatrati katastrofom. To je korisna informacija koja nas upućuje kako postupiti u budućnosti. Znamo svi izreku „Ljudski je griješiti“. Događa nam se i to da se trudimo oko nečega, ali ipak ne dođemo do željenog uspjeha. To često demotivira ljude, ali ne i uspješne jer oni znaju da neuspjeh treba doživjeti kao snagu, a ne kao razlog za odustajanje. Tko se ne boji neuspjeha i tko svaki neuspjeh koristi kao povratnu informaciju, sigurno će uspjeti. Ne preostaje ni nama ništa drugo nego da sumiramo svoj rad, svoje uspjehe i neuspjehe. Za uspjehe budimo zahvalni, a neuspjehe sa svojom hrabrošću i marljivošću pretvorimo u uspjehe!

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Planira se pojačanje samostalnog djelovanja stručnih odbora po pojedinim područjima i raspisivanje natječaja za popunjavanje radnih mjesta pojedinih institucija, razmatranje mogućnosti utemeljenja novih ustanova, ojačavanje stručnog djelovanja i ljudskih resursa svih ustanova.“

Početak je godine i vrijeme kad institucije i organizacije već imaju prihvaćen plan i program rada za tekuću godinu. Tako je i Skupština Hrvatske državne samouprave na svojoj redovitoj sjednici 9. prosinca 2023. godine u 4. točki dnevnog reda usvojila plan rada HDS-a za 2024. godinu.

Usvojeno je kako djelovanje Hrvatske državne samouprave mora biti u potpunosti u skladu s odlukama Skupštine. HDS mora i ubuduće djelovati tako da osigurava uvjete za rad hrvatskih ustanova i da teži proširenju kulturne autonomije. HDS ima obvezu pregledati djelokrug te izmijeniti i dopuniti osnivačke dokumente svojih institucija (Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo; Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj; Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj; Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj; Hrvatski klub Augusta Šenoje; Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležje; Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“; Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“; Kulturni centar bačkih Hrvata; Hrvatski vrtić i osnovna škola „Mate Meršić Miloradić“; Hrvatski pedagoški i metodički centar; Hrvatski internat „Collegium Croaticum“, Hrvatsko kazalište Pečuh; Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“; „Zavičaj“ d. o. o.).

Usvojeno je da će Hrvatska državna samouprava i ubuduće surađivati s resornim ministarstvima odnosno nadležnim ustanovama Republike Hrvatske i Mađarske te s predstavnicima hrvatskih diplomatskih predstavništava u Mađarskoj. Hrvatska državna samouprava i tijekom 2024. godine sudjelovat će u izvršenju preporuka zapisnika Hrvatsko-mađarskog međuvladina međusobnog odbora. Prema potpisanom ugovoru HDS će nastaviti suradnju s hrvatskom zajed-

nicom u Sloveniji i Vojvodini. Hrvatska državna samouprava preko svojeg predstavnik sudjelovat će u radu Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH. Nastavlja se suradnja i na regionalnoj razini, s pograničnim županijama u Republici Hrvatskoj, te sudjelovanje u prekograničnim projektima i natjecajima preko regionalnih ustanova. HDS će nastojati intenzivnije surađivati s Katoličkom Crkvom kako bi se vjernicima omogućilo bogoslužje na hrvatskom jeziku. U skladu s tim nastavit će se i suradnja s biskupijama u Republici Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini. Hrvatska državna samouprava uz pomoć svojih institucija te stručnjaka i nadalje će težiti k poboljšanju uvjeta u sustavu hrvatskog obrazovanja u Mađarskoj.

Planira se pojačanje samostalnog djelovanja stručnih odbora po pojedinim područjima i raspisivanje natječaja za popunjavanje radnih mjesta pojedinih institucija, razmatranje mogućnosti utemeljenja novih ustanova, ojačavanje stručnog djelovanja i ljudskih resursa svih ustanova te uključivanje ustanova HDS-a u prekograničnu suradnju u novom razdoblju europskih projekata do 2027. godine kao i početak radova na proširenju zgrade Hrvatskog vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“ u Sambotelu odnosno završetak radova na zgradi sjedišta Hrvatske državne samouprave u Budimpešti i završetak radova na novoj zgradi Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

Osim toga naznačeni su i konkretni planovi po određenim točkama: poduzeća, medijski centar, znanstveni život, kultura, vjerski život, mladež, školstvo, izdanja i sport. Naznačeni su termini održavanja sjednica Skupštine HDS-a s točkama dnevnog reda. U planu je predviđeno pet sjednica HDS-a u 2024. godini.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,
tjednik Hrvata u Mađarskoj!

PREDAJA MATURALNIH VRPCI U HOŠIG-U

U sportskoj dvorani HOŠIG-a 15. prosinca vladala je svečana atmosfera. Jedno od najljepših školskih događanja okupilo je roditelje, rođake, prijatelje i poznanike koji su došli slaviti s maturantima na tradicionalnoj predaji maturalnih vrpca.

Generacija maturanata 2020. – 2024.

Učenici 11. razreda pripremili su svečani program u kojem su uz prigodne govore, glazbu, recitacije i pjesmu proslavili maturante. Maturanti budimpeštanskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkog doma (generacije 2020. – 2024., koju je vodio razrednik Žolt Ternak) jesu: Xenia Arsenyeva, Lujza Sára Bácsi, Brigitta Bencsok, Petra Bennő, Boris Berić, Márkó Faragó, Csenge Anna Hajdu, Veronika Mária Hekmann, Annamária Ivančev, Ádám Kovács, Ena Kujundžić, Nevena Kujundžić, Attila Kulcsár, Petar Pečerić, Zorka Romac, Dominika Szonja Sándor, Corinna Sango, Katarina Nina Šindik, Nemanja Supurović, Kamilla Szabados, Emese Szabó, Bendegúz Zoltán Szafkó, Petra Dorottya Tóth, Balázs Vajtai. Svečanom činu nazočili su savjetnik Veleposlanstva RH u Mađarskoj Bruno Lopandić, prva tajnica hrvatskog veleposlanstva Marina Sikora, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i ravnateljica pečušskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža“ Janja Živković Mandić.

Svečanost je započela govorom učenica 11. razreda: Zsóke Zomborcsevics na mađarskom i Mire Döhrmann na hrvatskom jeziku. Mira je u ime svojih razrednih prijatelja maturantima zaželjela godine pune sreće i uspjeha te im poručila: „Budite hrabri, sanjajte velike snove i ostvarite ih! Ova proslava, kad će vam razrednik pričvrstiti vrpca, želim da bude lijepa uspomena u vašem životu i da vas podsjeti na lijepe dane koje ste proveli zajedno. Čuvajte je u svojem srcu i budite ponosni što ste bili gimnazijalci HO-

ŠIG-a.“ Lijep uvodni govor zaokružen je citatom Ive Andrića: „Mladost je sretno doba u kojem čovjek počinje vjerovati u sebe, a još nije prestao vjerovati drugima.“

Usljedio je prigodan program u izvedbi učenika 11. razreda. Niké Tóth odsvirala je na glasoviru ulomak iz djela *Romeo i Julija*, učenici su otpjevali pjesmu *Ocean ljubavi* Nene Belana, a nakon stihova hrvatskih klasika Gergő Porosz recitirao je pjesmu *Egymás helyett* Sándora Reményika.

Program se nastavio govorom 12. razreda u kojem su Veronika Hekmann (na mađarskom) i Boris Berić (na hrvatskom) u ime maturanata zahvalili roditeljima i učiteljima na podršci: „Hvala vam za svaku lekciju i za sve što ste nam pružili. Hvala vam za izdvojeno vrijeme, za dodatno podučavanje.“ Na kraju govora naglasili su da im je razrednik povjesničar, pa da će ubaciti malo povijesti te su citirali Winstona Churchilla: „Ovo nije kraj. Nije čak ni početak kraja. Ali je možda, kraj početka – našeg školovanja.“ Nakon govora Corinna Sango kazivala je pjesmu *Ljubav* Vesne Parun.

Ravnateljica Ana Gojtan u svojem je govoru istaknula: „Svečanost uistinu nada čini radosnom. Da će naši učenici spremni, ojačani u svojem znanju, humanosti, vjeri, tradiciji, opredijeljenosti prema našoj zajednici te svojem hrvatskom identitetu stići na prag odraslog doba.“ Ravnateljica se prisjetila povijesne pozadine predaje vrpce, čina koji simbolizira kraj srednjoškolskog obrazovanja, kraj djetinjstva, ali i početak odraslog doba. Taj gotovo 200 godina star običaj potječe iz Selmecbánye, drevnog mađarskog grada, gdje se održala prva ceremonija koja

je bila poznata i kao „Valétálás“ što potječe iz latinskog „Valete!“, tj. „Živjeli sretno!“. Maturanti su tad stekli pravo nošenja maturalnih vrpca u posljednjem semestru svojeg srednjoškolskog školovanja, kao što je to i danas. Osim originalnog mota koji maturantima poručuje „Živjeli sretno!“ ravnateljica Ana Gojtan dodala je i moto „Carpe diem!“ (tj. „Iskoristi dan!“) te objasnila pravilno tumačenje te izreke jednog od najvećih pjesnika rimske i svjetske književnosti Horacija. Naime, „Iskoristi dan!“ ne znači da je životni cilj samo zabava i da se ne treba brinuti za sutra nego i to da se veselimo svakom danu, svakom trenutku, svim mogućnostima što život pruža i da ne budu u strahu od budućnosti. Ravnateljica je poručila maturantima da ne budu u strahu od mature, od toga da neće biti primljeni na fakultet, da neće pronaći svoje životne suputnike, da neće uspjeti dobiti odgovarajuće radno mjesto jer ako se boje budućnosti, zagorčat će si i sadašnjost i budućnost, a strah će im oduzeti snagu za rješenje zadaća, izazova budućnosti. Tko pravilno tumači savjet izreke „Carpe diem!“, obogatit će i učiniti potpunom svoju svakodnevicu, obogatit će i učiniti potpunim cijeli svoj život.

Usljedila je svečana predaja vrpca, a maturanti su otpjevali pjesmu *Što to bješe ljubav* Olivera Dragojevića uz pratnju Borisa Berića na glasoviru.

Na kraju svečanosti uz pjesmu *I surrender* Céline Dion maturanti su se, kako i pjesma kaže, predali. Predali su se svemu što se nazire čekajući ih na njihovu putu i otplesali u novu etapu života.

Kršul

Županijski forum o popisu stanovništva i izborima

U okviru javne tribine Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije još krajem listopada 2023. godine u županijskom Narodnosnom domu u Baji održan je županijski forum o popisu stanovništva i narodnosnim izborima.

Na poziv županijske hrvatske samouprave gosti javne tribine i foruma bili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan te parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga. Uz županijske vijećnike od pozvanih gostiju forumu su nazočili županijska bilježnica dr. Tímea Balázs dr. Bajmóczi, podbilježnik Nikola Svirčević, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i bački članovi Skupštine HDS-a. Na poziv se odazvalo 20-ak zastupnika i predsjednika mjesnih hrvatskih samouprava iz Aljmaša, Baje, Bačina, Bikića, Dušnoka, Gare, Kačmara, Kalače i Santova.

Kako je uz ostalo istaknuo predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, nakon što su objavljeni podatci popisa stanovništva iz 2022. godine – za jedne očekivani, za druge neočekivani i razočaravajući – općenito se može kazati da se otprilike 15 % osoba manje izjasnilo Hrvatima nego prije 11 godina. Ranije je bio optimističan u vezi sa samoizjašnjavanjem preko interneta, ali prema njegovim riječima statistika potvrđuje da su se ljudi u većem broju izjasnili pripadnicima neke narodnosti ako je kod njih bio popisivač, a manje ako su sami popunjavali upitni list. Naveo je i nekoliko konkretnih podataka za Bačko-kiškunsku županiju, gdje se 2169 ljudi izjasnilo da su Hrvati, a bilo je i onih koji su se izjasnili Bunjevcima – međutim i oni su ubrojani u spomenuti broj Hrvata. Na kraju je izrazio i potrebu za jednom možda ozbiljnijom, znanstvenom analizom, možda i za sazivanjem jednog stručnog skupa.

Predsjednik Hrvatske samouprave Gare Martin Kubatov uz ostalo je kazao kako se prema podacima vidi da su se sela jako izgubila, a u nekim gradovima broj je čak i

Jozo Solga, dr. Tímea Balázs dr. Bajmóczi, Ivan Gugan i Joso Šibalin

porastao. Kao drugo spomenuo je još veće gubljenje materinskog jezika i onih koji govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu. Predsjednik Hrvatske samouprave Santova kazao je kako su brojevi u malim naseljima, gdje se ljudi dobro poznaju, nažalost poprilično realne. S druge strane upozorio je kako su prije u Bačkoj bila čak tri naselja u kojima je broj Hrvata bio veći od 10 % ukupnog stanovništva, a prema posljednjem popisu to se može kazati samo za Santovo i, po broju pripadnika narodnosti, ne i po broju onih koji su se izjasnili kao Hrvati, možda i za Dušnok. To je za mjesnu zajednicu iznimno važno jer je ostvarenje nekih zakonom zajamčenih prava, posebice jezičnih, povezano s postotkom (10 ili 20 %), primjerice za postavljanje dvojezičnih naziva, odnosno natpisa ulica.

„Vrlo je važno da imamo podatke iz popisa stanovništva jer se na njima temelji naša politička autonomija“, istaknuo je uz ostalo parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga. Kako je uz ostalo naglasio, iako je pao broj Hrvata, pa i cjelokupnog stanovništva Mađarske, važno je da imamo podatke prema kojima se mogu raspisati izbori za narodnosne samouprave u danom naselju. Iz podataka se vidi da se oni mogu raspisati u svim tradicionalno hrvatskim na-

seljima gdje one i danas djeluju. Kako je već poznat konkretan datum izbora, 9. lipnja 2024. godine, zamolio je nazočne da se na vrijeme pripreme. Naglasio je kako je važno postignuće da su u suradnji Hrvatskom državnom samoupravom i hrvatskom diplomacijom uspjeli u tome da se oni koji su se izjasnili kao Bunjevci uvrste među Hrvate, što je za Bačku posebno važno. Uspješno su spriječili to da se oduzmu stečena prava osigurana nakon demokratskih promjena u Mađarskoj. S tim u vezi napomenuo je da se ove godine obilježava 30. obljetnica prihvatanja novog Zakona o pravima nacionalnih manjina u Mađarskoj iz 1993. godine.

Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac pozvao je nazočne prije svega na uplatu godišnje članarine. Osim toga, naglasio je da je Savez i na prošlim izborima ostvario veliku većinu mandata u Skupštini HDS-a. U suradnji s mjesnim članstvom poradiće na tome da se i u Bačkoj pronađu i postave kandidati u Baškutu, Tompi te Kiškunhalašu, gdje nema hrvatske samouprave. Najvažniji uvjeti za kandidiranje, posebno u državnoj Skupštini, kazao je Ostrogonac, bit će poznavanje hrvatskoga jezika i stručnost. Uz to najavio je daljnje predizborne dogovore i skupove.

Nazočnima se na kraju obratila i županijska bilježnica dr. Tímea Balázs dr. Bajmóczi, koja je uz ostalo kazala kako su predizborne pripreme već započele jer su ovih dana potvrđeni članovi mjesnih izbornih povjerenstava, a uz to je svima ponudila svoju pomoć.

S. B.

Dio sudionika foruma u županijskom Narodnosnom domu

IX. TAMBURAŠKI FESTIVAL U DUŠNOKU

U organizaciji mjesne hrvatske samouprave 2. prosinca 2023. u Dušnoku je priređen već tradicionalni Tamburaški festival. Održan je u dupkom ispunjenom Kulturnom domu, a nastupilo je pet tamburaških orkestara iz više hrvatskih regija Mađarske te jedan mađarski sastav iz Vojvodine.

U ime domaćina i organizatora okupljene sudionike i uzvanike srdačno je pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave Dušnoka David Pozsonyi. Kako je uz ostalo istaknuo, priredba je ostvarena uz materijalnu potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Hrvatske samouprave Dušnoka i mjesnih poduzetnika. Tamburaški festival otvorio je predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, koji je pohvalio domaćine i organizatore. Nazočne je pozdravio i dušnočki načelnik, koji je uz ostalo istaknuo kako je ova večer prilika da dobijemo uvid u čaroban svijet glazbe. „Ova večer svečanost je kulture i tradicije koja se stoljećima njeguje i čuva diljem svijeta. Narodna je glazba čudesan umjetnički oblik koji odražava ljudsku dušu, događaje i identitet. Melodije, ritam i glazbeni aranžman istodobno nam prenose doživljaj radosti, tuge, sreće i nostalgije. Glazba nam priča o tome odakle smo došli, gdje se nalazimo i kamo stremimo.

Predsjednik Hrvatske samouprave Dušnoka David Pozsonyi pozdravlja goste

Orkestar „Babra“ iz Budimpešte

Koncert tamburaških orkestara završen je zajedničkim nastupom

TS „Židanske zvjezdice“ iz Hrvatskog Židana

Danas smo se okupili da proslavimo ovu bogatu baštinu te da otvorimo vrata u očaravajući svijet tambure. Ovaj nam je susret prigoda da upoznamo i glazbenike koji će nam predstaviti bogatstvo naše baštine koja nas povezuje“, kazao je uz ostalo István Mindszenti.

Dvosatni koncert otvorio je Orkestar „Babra“ iz Budimpešte, koji od samih početaka redovito nastupa na dušnočkom tamburaškom festivalu i s kojim svira i voditelj dušnočkog orkestra „Za-

bavna industrija“ David Pozsonyi. Ove godine uz narodne odsvirali su i novije skladbe. Uslijedile su „Židanske zvjezdice“, dječja i omladinska skupina iz Hrvatskog Židana koja je osnovana 2014. godine radi očuvanja običaja, narodne glazbe, dječjih igara Hrvatskog Židana i okolnih naselja. U Dušnoku se predstavio istoimeni omladinski tamburaški sastav koji poučava Marko Steiner, a izveo je gradišćanskohrvatske melodije i pjesme te hrvatske zabavne uspješnice. Kao pozvani gost nastupio je i mađarski orkestar „Tamburás tesók“, koji je došao iz Vojvodine, a predstavio se popularnim mađarskim narodnim melodijama i pjesmama u tamburaškoj obradi. Omladinski Orkestar „Planina“ iz Mohača izveo je popularne hrvatske tamburaške uspješnice. Program je završen nastupom Panonskog tamburaškog orkestra, tamburaškog orkestra Hrvata u Mađarskoj pod vodstvom Zoltána Vizvárija i ravnanjem umjetničkog voditelja Ivana Draženovića. Uz ozbiljnu glazbu i narodne melodije Hrvata u Mađarskoj izveli su i autorske skladbe Ivana Draženovića. Svoj nastup završili su blokom narodnih melodija hrvatskih regija u Mađarskoj.

Cjelovečernji program koji je oduševio brojnu publiku završen je zajedničkom izvedbom sudionika. Nakon koncerta druženje je nastavljeno plesnom zabavom uz domaći Orkestar „Zabavna industrija“.

S. B.

Veliki hrvatski bal u Kečkemetu

Hrvatska samouprava Kečkemeta 25. studenoga prošle godine održala je svoj tradicionalni godišnji bal na kojem sudjeluje gotovo 100 ljudi. Među gostima bili su čelnici Grada Kečkemeta, Hrvatske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera, predstavnici i članovi Hrvatske samouprave Dušnoka, prijatelji Hrvati i Mađari iz Baje i, naravno, domaći Hrvati i Mađari.

Plesna skupina „Biser“ iz Dušnoka

Plesna skupina „Biser“ iz Dušnoka predstavila se vrlo veselim svadbenim običajima i plesovima uz pratnju orkestra „Zabavna industrija“, koji se u nastavku večeri pobrinuo i za dobro raspoloženje, pa je zabava potrajala do zore uz ples i veselicu.

Uz domaćine i organizatore dobro su se zabavljali i plesači i gosti. Djelatnici Konvikta pobrinuli su se za hranu koja je bila uobičajeno visoke kvalitete. Nije nedostajalo ni rakije ni šampanjca, pa čak ni čuvene „egerske crne krvi“ – Egri Bikavéra. „Svima je bilo lijepo, već se psihički pripremamo za plesnjak sljedeće godine!“, kazala nam je uz ostalo predsjednica Hrvatske samouprave Kečkemeta Marija Jelić.

S. B.

„Bunjevačko badnje veče“ u Kulturnom centru bačkih Hrvata

U suorganizaciji KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“, Hrvatske samouprave Baje i Kulturnog centra bačkih Hrvata 19. prosinca u Baji je priređen prigodni kulturni program pod nazivom „Bunjevačko badnje veče“.

Okupljeni u Kulturnom centru bačkih Hrvata

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja Kulturnog centra Mladena Filakovića u programu su nastupili Tamburaški sastav bajske Osnovne umjetničke škole „Danubia“ te pjevački zbor i plesna skupina

HRVATSKA KNJIŽEVNA VEČER U BAJI

„Domovinski rat u književnosti“

Predavači: lektorica na visokoj školi u Baji Ana-Marija Posavec i ravnatelj ZZHM-a dr. sc. Stjepan Blažetin

U Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji 16. studenog održana je književna večer na temu Domovinskog rata u hrvatskoj književnosti. Bio je to nastavak niza znanstveno-popularnih predavanja u suorganizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Nazočne goste i posjetitelje, među njima posebno generalnog konzula RH u Pečuhu, srdačno je pozdravio ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković. Lektorica hrvatskoga jezika na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji održala je izlaganje pod naslovom „Domovinski rat u suvremenoj hrvatskoj književnosti“, a ravnatelj ZZHM-a Stjepan Blažetin predstavio je hrvatske književnike u Mađarskoj koji su pisali o Domovinskom ratu. Uoči Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje sudionici su u dvorištu Kulturnog centra zapalili svijeće posložene u ime VUKOVAR.

S. B.

Pjevački zbor KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ u pratnji Orkestra „Bačka“

KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ u pratnji garskog Tamburaškog sastava „Bačka“.

Za ovu prigodu priređen je i tradicionalni blagdanski stol s badnjačom, orasima, medom, češnjakom, zameđenom rakijom i drugim, a nakon programa svi posjetitelji pogošćeni su tradicionalnim blagdanskim jelima, papulom te raznim domaćim pecivima i kolačima.

Bila je to posljednja priredba Kulturnog centra bačkih Hrvata u 2023. godini, stoga je ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković svima čestitao nadolazeći Božić i novu 2024. godinu.

S. B.

Aktivnosti Hrvatske samouprave Selurinca

Zastupničko tijelo Hrvatske samouprave Selurinca – zastupnice Ana Gujaš i Andrea Horváth Borissza te predsjednik Gábor Győrvári mlađi – održalo je susret s biračima i godišnju obaveznu javnu tribinu (saslušanje) 12. prosinca u sjedištu Hrvatske samouprave Selurinca. U protekle tri godine trudili su se okupiti Hrvate iz grada i organizirati za njih razne izlete na koje se rado odazivaju brojni zainteresirani.

Još im je u sjećanju 2021. godina i jednodnevni izlet u Daruvar te u marijanska svetišta Aljmaš i Erdut. I 2022. bila je u znaku brojnih zajedničkih putovanja: posjetili su muzej u Prisiki i pogledali Zbirku sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj kao i grad Kiseg. Organizirali su i višednevno hodočašće u Hrvatsku, gdje su posjetili marijansko svetište u Mariji Bistrici te razgledali gradove Zadar i Pag, a posjetili su i Nacionalni park Krka te organizirali jednodnevni izlet na Adventski sajam u Osijeku. Iste godine u proljeće napravili su i prigodnu Etnografsku izložbu Hrvata u gradu Selurincu koja je imala velik odjek.

Godina 2023. uz uobičajene godišnje programe, kao što je okupljanje za Uskrs i bojenje pisanica ili svibanjsko druženje 1. svibnja, bila je u znaku nekoliko izleta. Organizirano je višednevno hodočašće u Međugorje. Izletnici su posjetili brojna odredišta: Jajce, vodopad Kravica, Blagaj, Mostar, Herceg, Počitelj, Neum, Mlinčiče, Metković, Sarajevo, a na put se odazvao

Na izletu u Bednji

velik broj zainteresiranih. U ranu jesen bili su na jednodnevnom izletu u gradu Valpovu, gdje su razgledali dvorac Prandau-Normann. Početkom prosinca posjetili su grad Varaždin, dvorac Trakošćan i Bednju te uživali u tamošnjim znamen-

ostima kao što je gradski muzej, muzej oldtimera i adventsko ozračje. Velik dio spomenutih programa organizirala je aktivno uz zastupnike samouprave i Friderika Gregeš.

Branka Pavić Blažetin

Semeljčani potpisali Sporazum i Povelju o suradnji

Na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Semeljci u Semeljcima je 7. prosinca 2023. godine potpisan Sporazum i Povelja o suradnji između Općine Semeljci i Mjesne samouprave sela Semelja iz Mađarske. Općinski načelnik Općine Semeljci Grga Lončarević te načelnik Mjesne samouprave Semelja József Kumli stavili su svoje potpise na dokumente koji će dodatno učvrstiti prijateljske veze tih dviju samouprava.

Svečanom potpisivanju nazočio je i izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića – saborski zastupnik i gradonačelnik Đakova Marin Mandarić. Nazočan je bio i generalni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj Drago Horvat kao i povjerenik Vlade Mađarske za kulturu Péter Hoppál.

Načelnik Općine Semeljci Grga Lončarević ukratko je govorio kako je do svečanog potpisivanja Sporazuma došlo: „Ova dva mjesta surađuju već duže od 20 godina. Međusobno su povezane naše udruge, mještani. Nastavit će se suradnja i na drugim poljima kako bismo zajedno gradili bolju budućnost.“ Napomenuo je i kako u mađarskom Semelju u Baranji žive Hrvati te kako je potpisivanje Sporazuma i Povelje vrijedno za buduću suradnju i kad je riječ o prijavama na EU projekte.

Potpisivanjem Sporazuma i Povelje o suradnji Općina Semeljci i Mjesna samouprava Semelja nastavljaju graditi mostove prijateljstva i suradnje između Hrvatske i Mađarske. Očekuje se da će suradnja rezultirati zajedničkim projektima i inicijativama koje će doprinijeti razvoju obaju mjesta i jačanju veza dviju zajednica.

Dva načelnika: Grga Lončarević i József Kumli

U izaslanstvu Mjesne samouprave Semelja uz načelnika i zastupnike bio je i predsjednik Hrvatske samouprave Semelja Mišo Šarošac.

BPB • Izvor: Općina Semeljci

V. Svjetski festival hrvatske književnosti

Peti Svjetski festival hrvatske književnosti o položaju hrvatskih književnika u državama u kojima žive i vezama s matičnom hrvatskom kulturom i književnošću te odnosu Hrvatske prema njima otvoren je 15. studenog u Matici hrvatskoj u Zagrebu. Pozdravne govore održali su predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran, izaslanik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonka Milasa Milan Bošnjak i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Mijo Marić.

Na festivalu su sudjelovali književnici hrvatskih korijena s Novoga Zelanda Tanya Unkovich (Tanja Unković) i Nina Nola, iz BiH hrvatski književnici Mijo Tokić i Darko Juka, iz Bačke Darko Baštovanović, iz Molisea Francesca Sammartino te iz Makedonije Ljerka Toth Naumova. Iz austrijskoga i slovačkog Gradišća sudjelovali su hrvatski književnici Jurica Čenar, Robert Hajszan, Radoslav Janković, Kristian Maschakan, a iz Mađarske Antun Vidić.

S naglaskom na hrvatskom doprinosu kulturi u Crnoj Gori – od kulture svakodnevnog življenja do vrhunskih ostvarenja u hrvatskom jeziku, književnosti, glazbi, slikarstvu, arhitekturi te vjerskom životu, brodogradnji i pomorstvu – govorili su Dejan Turza iz Sutomore (Svebarje), Milica Kovačević iz Špiča (Svebarje) te Neven Staničić, Adrijan Vuksanović i Zvonimir Deković iz Tivta (Boka kotorska) odnosno Miroslav Sindik iz Kotora (Boka kotorska).

O Hrvatima u Crnoj Gori govorili su i stručnjaci iz Hrvatske: Sanja Vulić, Slobodan Prosperov Novak, Domagoj Vidović, Milan Bošnjak, Roko Mišetić, Vanda Babić Galić i Ivo Škanata.

Na trodnevnom festivalu osim o književnosti bilo je riječi i o politici jer nisu pjesnici „tek čuđenje u svijetu“, a pogotovo ne manjinski pjesnici. Hina donosi kako je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Zvonko Deković, koji je sudjelovao na festivalu, rekao da hrvatska zajednica u Crnoj Gori čini 1 % stanovništva Crne Gore, a baštini 60 % njezinih kulturnih spomenika i da je zbog toga kulturnog blaga na meti onih koji bi to blago htjeli prisvojiti. Dodao je kako su *Kotorski misal*, *Kotorski lekcionar* i *pontifikal* pisani beneventanom na pergameni te postoje i druge liturgijske knjige koje su najstarije knjige na području današnje Crne Gore. Tu pribraja i *Budvansku pjesmaricu* (1642. – 1648.). Književnik Adrijan Vuksanović iz Crne Gore smatra kako Hrvati trebaju stalno odgovarati na svaki pokušaj svojatanja hrvatske kulture na području Boke i drugih dijelova Crne Gore. Jezikoslovac Domagoj Vidović govorio je o kontinuitetu hrvatskog imena na području Crne Gore od *Ljetopisa popa Dukljanina* preko Mara

Vesna Kukavica, Đuro Vidmarović, Antun Vidić, Robert Hajszan i Jurica Čenar

Dragovića do danas. Ocijenio je kako su mikroidentiteti Bokelj, Bunjevac, Dalmatinac, Hercegovac u vrijeme prije obnove hrvatske države omogućili čuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta, dok oni koji danas inzistiraju na mikroidentitetu rastaču hrvatski identitet.

O položaju hrvatske jezične manjine u Italiji govorila je Francesca Sammartino, koja je istaknula važnost javnog natječaja i dodjele nagrade za književna djela pisana na moliškohrvatskom jeziku. Iz austrijskoga i slovačkog Gradišća o književnosti tamošnjih Hrvata govorili su Jurica Čenar, Robert Hajszan, Radoslav Janković, a o bačkim Hrvatima govorio je Antun Vidić.

Čenar je upozorio na sve manji broj Hrvata u austrijskom dijelu Gradišća te istaknuo kako se sve češće krše prava hrvatske manjine, što bi postupno moglo voditi njezinoj asimilaciji i nakon gotovo pet stoljeća potpuno nestanku.

Branka Pavić Blažetin

„Rod i mediji: od reprezentacije do konstrukcije zbilje“

Program prošlogodišnjih Dana Marije Jurić Zagorke započeo je 21. studenoga i trajao sve do 26. studenoga. U organizaciji Odsjeka za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Odjela za komunikologiju, medije i novinarstvo Sveučilišta Sjever 24. i 25. studenoga održan je znanstveno-književni skup „Marija Jurić Zagorka – život, djelo, nasljeđe“. Tema je bila „Rod i mediji: od reprezentacije do konstrukcije zbilje“. Na skupu je sudjelovala i znanstvena novakinja iz Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Lilla Trubić, koja je održala izlaganje „Medijska reprezentacija Marije Jurić Zagorke u Mađarskoj“.

„Marija Jurić Zagorka kao prva žena novinarka kretala se u mađarskim krugovima, kulturi i političkom životu tijekom dualizma Austro-Ugarske Monarhije te je zahvaljujući znanju mađarskog jezika svakodnevno izvještavala o hrvatsko-mađarskim političkim zbivanjima i dopisivala se s mađarskim urednicima i voditeljima raznih listova u Budimpešti. U ovom radu će se prikazati u kolikoj mjeri je Zagorka bila prisutna u mađarskim medijima, prema sadržajima napisanim o Zagorkinom djelovanju steći će se slika njezine reprezentacije unutar mađarskih medija te će se govoriti o njezinim mađarsko napisanim člancima. Uz pomoć mađarskih novinskih zapisa ukazat će se na Zagorkinu ulogu u uspostavljanju političkog diskursa. Ovaj rad će prikazati njezinu ličnost u mađarskom tisku, te predstaviti sve one novine i časopise u kojima se javlja njezino ime i sadržaj o njoj.“ Navedeni nacrtak izlaganja Lille Trubić nalazi se u programskoj knjižici skupa.

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

ravnina

uz
ravnu ravninu
neravnina
ravnaš neravninu
ravnina
ravnaš ravnu ravninu
ne ravnija ravnina
nego
ravno
ravna ravnina

Jurica Čenar

PROSLAVLJENE BUNJEVAČKE MATERICE I OCI U GARI

„Faljen Isus, gazdarice, Čestitam Vam Materice, / Ja sam došo priko mora, / Da mi date malo ora!“
 U organizaciji Hrvatske samouprave Gare treće nedjelje došašća, u nedjelju 17. prosinca 2023., u Gari su proslavljene tradicionalne Materice i Oci, blagdan bunjevačkih majki i očeva.

Svečanost je započela u župnoj crkvi sv. Ladislava misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je predvodio somborski župnik dekan vlč. Josip Štefković, a s njime suslužio baškutski i garski župnik vlč. Tibor Szűcs. Misu je uljepšao Tamburaški orkestar „Bačka“ pod ravnanjem i uz pjevanje Stipana Krekića. Uslijedio je prigodni kulturni program u mjesnom Domu kulture, a okupljene je srdačno pozdravio predsjednik samouprave Martin Kubatov. U programu su nastupili garski vrtičari, učenik čestitar Marko Csatár i blagdanski bunjevački par Milica Vuić Csernik i Stipan Gunić, Izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, novoosnovani garski KUD „Svila“

Novoosnovani domaći KUD „Svila“ predstavio se u programu

TS „Bačka“ uljepšao je misno slavlje

te Orkestar „Bačka“. Svečanost su uljepšali i uveličali generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, predsjednik županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković te predstavnici prijateljskih naselja iz Hrvatske i Srbije. Uz zajedničku večeru i druženje u nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći orkestar „Bačka“. Priredba je ostvarena uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Dan prije Hrvatska samouprava Gare bila je organizator programa uz paljenje treće svijeće na seoskom adventskom vijencu kraj garske crkve.

S. B.

Dio okupljenih u Kulturnom domu

Bogatstvo...

Faljen Isus, gazdarice! Čestitam vam Materice.

HRVATSKA KULTURNA VEČER U BUDIMPEŠTI

U organizaciji Central European Academyja 18. prosinca u budimpeštanskom restoranu „Babutzi” priređena je Hrvatska kulturna večer.

Central European Academy četverogodišnji je doktorski studij koji se trudi promovirati sve narodnosti koje se nalaze na Akademiji. Budući da taj studij pohađaju studenti iz osam zemalja, svaki mjesec jedna zemlja predstavi se svojim običajima, kulturom, tradicijom. Nakon Mađarske i Rumunjske kao treća po redu predstavila se Hrvatska. Program koji je sadržavao prezentacije različitih hrvatskih regija, kušanje hrvatskih gastronomskih specijaliteta, hrvatske pjesme, učenje plesnih koraka, karaoke i kviz marljivo je posljednjih mjesec i pol dana pripremalo pet hrvatskih studentica: Tena Konjević, Josipa Kokić, Nikolina Marasović, Asea Gašparić i Lea Feuerbach.

Prisutnima se prigodnim govorom obratio politički savjetnik veleposlanstva RH u Mađarskoj Bruno Lopandić. Ravnateljica Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” Timea Šakan-Škrilin u svojoj prezentaciji predstavila je rad Croatice, a prisutni su mogli uzeti u ruke godišnjak „Hrvatski kalendar” i primjerke tjednika „Hrvatski glasnik”. Predstavila je općenito Hrvate u Mađarskoj,

Dio sudionika večeri

a potom prikazala informativni film o hrvatskoj zajednici u Mađarskoj pod nazivom „Očuvanje identiteta”.

Nastavak programa moderirale su hrvatske studentice. Prisutni su mogli čuti zanimljive prezentacije o Slavoniji i Baranji, Dalmaciji, Zagrebu, a regije su predstavljene uz svoje znamenitosti, glavna obilježja,

važne ličnosti, ali i uz pjesmu, ples i hranu. Uz zvuke gitare uživo su otpjevane pjesme Olivera Dragojevića, Gibonnija i Prljavog kazališta, poučavao se drmeš, a na meniju je bila pašteta od tune, slavonski kulen, juha s knedlicama, hobotnica s krumpirom, purica i mlinci, kremšnite i fritule.

Kršul

Sveti Nikola razveselio mališane u Budimpešti

U organizaciji Hrvatske samouprave VII. okruga 10. prosinca 2023. godine u prostoriji Chez Unkija već tradicionalno održana je priredba na kojoj se pojavio sveti Nikola.

Radost darivanja

Prostorijom Chez Unkija čitavo prijedodne vladalo je blagdansko raspoloženje uz božićnu pjesmu i dječji smijeh. Prostorija je bila prepuna roditelja i djece, većinom iz HOŠIG-a, koji su sudjelovali u raznim kreativnim zadacima. Samouprava je počastila sve prisutne blagdanskim doručkom, sokovima, toplom čokoladom, palačinkama, kroasanim i raznovrsnim pekarskim proizvodima.

Zatim je na veliko veselje djece stigao sv. Nikola, koji se najprije obratio djeci i svojim ih šalama dobro nasmijao pa svakomu pojedinačno predao poklon-paketić. Djeca su pjesmom dopratila sv. Nikolu.

U iščekivanju

Predsjednica Hrvatske samouprave VII. okruga Katalin Bencsik, koja tu funkciju obnaša već preko 20 godina, otkrila nam je da su sljedeći već tradicionalni projekti samouprave posjet Riječkom karnevalu početkom sljedeće godine, odlazak u Međugorje, berba mandarina, sudjelovanje na natjecanju u trčanju, organizacija četiriju kampova za djecu (tri u HOŠIG-u i jedan u Balatonmárfürdőu).

Kršul

Koncert gradišćanskih Hrvata u Sambotelu

Ilustracija: Zbor „Zora“ iz Kisega na adventskom koncertu u Nardi

U organizaciji Hrvatskog kulturnog i vjerskog društva u Sambotelu, Društva Hrvatov u Sambotelu i Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj 3. prosinca u sambotelskoj rimokatoličkoj crkvi Srca Isusova u Ulici Hunyadi održana je sveta misa na hrvatskom jeziku te koncert hrvatskih zborova iz Gradišća, izvijestio je Hrvatski glasnik predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Vince Hergović.

Nakon svete mise na hrvatskom jeziku, koju je služio farik Richárd Inzsöl uz sudjelovanje sambotelskog Zbora „Sveta Cecilija“, slijedio je koncert hrvatskih zborova.

Na njemu su sudjelovali: Zbor „Ljubičica“ iz Petrova Sela, Zbor „Zora“ iz Kisega, Zbor „Đurđice“ iz Sambotela, „Hrvatski zbor“ iz Staroga Grada, Zbor „Danica“ iz Bike, Zbor „Mali Dunaj“ iz Kemlje, Zbor „Peruška Marija“ iz Hrvatskog Židana, Zbor „Rozmarin“ iz Gornjeg Četara, Zbor „Zviranjak“ iz Prisike, „Hrvatski zbor“ iz Narde, Dječja grupa „Zvezdice“ iz Hrvatskog Židana.

Nakon svete mise i koncerta slijedilo je druženje u gostionici „Stari Nador“, naravno, uz pjesmu i šalu.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Facebook – Narda

Općina Narda i Grad Mursko Središće
najsrdahnije Vas čekaju
27. januara 2024. na
HRVATSKI BAL.

Mjesto bala:
Kulturna i sportska dvorana
Agora Sambotel
(H-9700 Sambotel, Március 15. tér 5.)

Program

18.00 - Primanje gostov
19.00 - Pozdravne riči

Kulturni program u znaku
30. jubileja prijateljstva Općine Narda i
Grada Mursko Središće

Muzika
Zodiac band (HR)
TS Koprive (HU)
TS Žgano (HU)

Najsrdahnije Vas čekaju organizatori!

KOLJNOFCI U ZAGREBU

Folklorna skupina iz Koljnofa s dječjom skupinom sudjelovala je 2. i 3. prosinca u Zagrebu u Centru za kulturu Trešnjevka na Festivalčiću dječjeg folkloru „Naše kolo veliko“. Predstavili su dječje igre i plesove iz srednjega Gradišća pod naslovom „Marica rožica kaj si bila?“. Voditeljice skupine i koreografkinje spomenutih plesova su Martina Korláth i Andrea Völgyi-Egrešić, a za glazbenu obradu pobrinuo se Zoltán Korláth. Oni su nastupili uz pratnju dječje tamburaške skupine čija je voditeljica Ingrid Klemenčić.

Prepuno gledalište u Centru za kulturu Trešnjevka bilo je oduševljeno 13. Festivalčićem dječjeg folklornog stvaralaštva „Naše kolo veliko“, koji je održan u organizaciji Gorana Kneževića. Organizatori ističu: „Djeca i voditelji zaslužuju najveće pohvale za svoje izvedbe, a roditelji za nadasve korektno ponašanje i ostajanje u gledalištu do kraja programa. Dežurna ekipa (Ivana Balen, Vera Filipović, Đurđica Svaton, Edo Ban i voditeljica programa Katarina Knežević) također su znatno pridonijeli tomu da sve bude kako treba biti.“

Predstavili su se vrhunski dječji folklorni ansambli koji su svoja postignuća pokazali i potvrdili na dosadašnjim nastupima svojim

Na Trgu bana Jelačića

izvrsnim folklorno-scenskim izvedbama. Festivalčić je još jedanput pokazao kolika je važnost djece u procesu očuvanja tradicijske kulture.

Pripremila: BPP

JANJA FUČKAR (Ágnes Fucskár, Lövényi Györgyné)

(9. svibnja 1929. – 15. prosinca 2023.)

Janja Fučkar (Ágnes Fucskár, gospođa Györgya Lövényija) – majka jednog sina, baka dvoje unučadi i prabaka troje praunučadi – napustila je ovozemaljski život 15. prosinca 2023. godine u 95. godini života. Bila je ona jedna od rijetkih preostalih Hrvatica u Lukovišću koja se rodila, odrasla i živjela svoj hrvatski identitet u svoj njegovoj punini. Rekli bi, „prava Hrvatica“. Rođena je od oca Đure Fučkara iz Lukovišća i majke Katarine Horvat rodom iz Martinaca. Imala je sestru Anicu udanu Dudaš, koja je bila starija od nje sedam godina. Osnovnu školu, devet razreda (8 + 1), pohađala je u rodnom Lukovišću. Dana 7. travnja 1948. udala se za Đuru Lövényija (Lovkovića). Sina Józsefa rodila je 8. svibnja 1949. godine. Ime Lövényi uzeo je još otac njezina svekra. Priča kazuje kako je njemu na frontu bio nadređen jedan oficir iz Erdelja koji se prezivao Lövényi, pa je on nakon povratka u Lukovišće, u doba sveopće mađarizacije prezimena, odlučio svoje staro prezime Lovković prepisati u Lövényi.

Njezine Fučkare u Lukovišću zovu Veresi, a obitelj Lövényi Bolkarovi. Sa svojim sinom i snahom živjela je u istom kućanstvu 52 godine. Mlada je ostala udovica. Iz pobožne je obitelji, a ona i sestra Anuška brinule su se o seoskoj crkvi dok su mogle. Jako su puno

išle u crkvu i svakog se dana molile, čistile crkvu, šivale što je trebalo – za svećenike misno odijelo i štošta.

U svojoj mladosti bila je aktivna članica folklorne skupine u Lukovišću, a kad je utemeljen KUD „Drava“ 2006. godine, i tad je pomagala savjetima: kako se obući, počešljati i slično. I njezin suprug Đuro u mladosti je bio član lukoviške folklorne skupine, oboje su se ponosili svojim korijenima i hrvatskim podrijetlom.

Radila je u mjesnoj poljoprivrednoj zadruzi do umirovljenja. S lukoviškom folklornom skupinom, među čijim je članovima bio i njezin suprug Đuro, bila je na brojnim nastupima: 1952. na velikoj smotri u Kapošvaru, na smotri folkloru u Zagrebu 1976. godine. Reče mi tako njezina snaha. Kad se ponovno „pričeo“ folklor u Barči i u Lukovišću, uvijek je bila tu, spremna pomoći sa savjetima oko nošnje. I sama je šivala i obnavljala podravsku nošnju te je i za svoju snahu i unuku sašila i obnovila prekrasnu podravsku nošnju koju je njezina snaha nosila na brojnim nastupima kao članica KUD-a „Podravina“ i kao članica KUD-a „Drava“. Često je u njezinoj kući boravio József Szávai, koji je sakupljao narodno blago, kao i Vesna Velin. Pričala im je o tkaninama i osobitostima

nošnje podravske Hrvata, plesu i pjesmi. Imala je dosta originalne stare nošnje koju je naslijedila od svoje majke, kao i ponjave i stolnjake (vilane).

Janja Fučkar Lövényi sahranjena je na lukoviškom groblju 21. prosinca 2024. godine. Neka joj je laka lukoviška gruda.

Branka Pavić Blažetin

MARICA ÓVÁRI

(1950. – 2023.)

Ima vijesti o smrti dragih nam ljudi koje nas preneraze i iznenade. Tako sam se i ja osjećala kad sam pročitala vijest o Maričinoj smrti. O tome su članice martinačkog Ženskog pjevačkog zbora „Korijeni“ obavijestile javnost 9. prosinca: „Tužnim srcem i s velikom boli u srcu vas obavještavamo kako nas je naša majka Marica Óvári zauvijek napustila. Bila je jedna od osnivača zbora 'Korijeni'. Aktivna pjevačica dobrog srca s prekrasnim glasom. Uvijek spremna za pomoć. Velika čuvarica hrvatske baštine, jedina, koja je šivala našu podravsku nošnju. Ostajemo joj trajno zahvalne na svemu. Majko naša, počivaj u miru Božjem. Zauvijek ćeš ostati u našim srcima!“

Marica (Mária Emília Vukovics) rođena je 22. svibnja 1950. godine u hrvatskoj obitelji u Martincima. Cijeli svoj životni i radni vijek provela je u rodnom selu.

Umirovljenica i udovica nije mirovala. Aktivna je bila u kulturnom životu naselja i kad je trebalo sašiti podravsku narodnu nošnju. Majka je troje djece, baka sedmero unučadi i prabaka troje praunučadi. Sa svojim suprugom i djecom bila je čuvarica tradicijske hrvatske kulture podravske kraja, velika ljubiteljica folkloru i narodne pjesme. Marica Óvári jedna je od osnivačica Ženskog pjevačkog zbora „Korijeni“, na čijoj je probi bila i nekoliko dana prije iznenadne smrti. Svi koji su je poznavali zvali su je „Óvári mama“. Iznenadno i neočekivano nas je napustila. Neka Ti je laka martinačka gruda, draga Marice. Pokop mile pokojnice bio je 16. prosinca na martinačkom groblju nakon mise zadušnice.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

SVJETSKI DAN SMIJEHA

Na inicijativu dr. Madana Katarie Svjetski dan smijeha obilježava se od 1998. godine. Cilj je obilježavanja tog dana da se ljudi što više smiju jer je smijeh najbolji lijek. Smijeh zahtijeva rad 17 mišića lica. U odrasloj dobi smijemo se otprilike 15 puta dnevno, a djeca to čine otprilike 400 puta dnevno. Sjećate li se kad ste posljednji put plakali od smijeha? Znanstvenici tvrde da bismo se tako trebali smijati svaki dan i to najmanje deset minuta jer takav smijeh sago-rijeva čak do 40 kalorija! To znači da u godini dana možemo izgubiti dva kilograma smijući se. Smijanje povećava i kapacitet pluća i njihovu opskrbljenost krvlju bogatom kisikom. Smijeh dokazano jača imunološki sustav ljudskog organizma, potiče cirkulaciju i opskrbljenost kisikom. Terapija smijehom pomaže u ublažavanju psihičkih oboljenja kao što su depresija, anksioznost, živčani slom ili nesanicu te smanjuje različite emocionalne i psihičke poremećaje. Smijehom se proizvodi više endorfina, hormona koji se naziva i hormonom sreće. Neovisno o tome kojim jezikom govorili, značenje osmijeha svatko će razumjeti. On je univerzalno sredstvo komunikacije koje s lakoćom prevladava nacionalne, rasne, vjerske, jezične i kulturne razlike među ljudima svih kontinenata i zemalja. Smijeh oslobađa od napetosti i tjeskobe te hrani pozitivne osjećaje. Smijeh nas humanizira i omogućuje nam da otvorimo komunikacijske kanale, čime nadilazimo poteškoće. Smijeh gradi mostove radosti među ljudima i pročišćava ljudske odnose, otvara naš energijski tok da bismo pozitivnije primili poruke koje izmjenjujemo s drugima.

MJESEC SIJEČANJ

Stupili smo u novu godinu i ponovno počinjemo s mjesecom siječnjem. Podrijetlo naziva tog mjeseca nije sigurno. Najčešće je zastupljena teza o izvođenju naziva mjeseca iz sječe drva, no protiv te pretpostavke

mogla bi biti činjenica da postoji dijalektalni naziv *svečan*, *svičen*, *sičan*, što ne bi imalo veze sa sječom. Stariji nazivi za ovaj mjesec u nekim hrvatskim krajevima bili su: *malobožičnjak* (prema blagdanu Bogojavljenja), *pavlovščak* (po blagdanu obraćenja

sv. Pavla, 25. siječnja), *prezimec*. Siječanj je u prosjeku najhladniji mjesec iako se najveće hladnoće nerijetko javljaju u prvoj polovini veljače. Temperature su zraka između 0 i -3 °C. Snijeg je uobičajena pojava, ali kad može izostati tijekom cijele zime.

VICO-TEKA

GUSKA

Mlada, nedavno udana žena prvi put priprema objed.

- Draga, hoće li guska uskoro biti pečena? – pita muž.
- Začas, dragi. Perje je već dobilo smeđu boju.

ZIMSKI PRAZNICI

- Sine, sad je zvala učiteljica. Dobio si jedinicu iz zadaćnice iz hrvatskoga jezika. Koja je bila tema?
- Kako sam se proveo na zimskim praznicima.
- I, što si ti napisao?
- „Dobro, hvala na pitanju.“

RAČUNANJE

Učiteljica matematike pita Ivicu:

- Zašto si u bilježnici ostavio ovu stranicu potpuno praznu?
- Tu sam računao napamet.

ŠKOLA

- Kako ti je u školi, Ivice? – pita mama.
- Dobro. Sve je u redu. Zgodna nam je učiteljica, ali mislim da nije baš pametna.
- Zašto?
- Pa stalno nas nešto pita!

Nova prekogranična suradnja serdahelske osnovne škole

U Hrvatskoj osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ potkraj prošle godine uspostavljena je suradnja s Odsjekom Učiteljskog fakulteta zagrebačkog sveučilišta u Čakovcu. Ravnatelj serdahelske ustanove Zsolt Trojkó i profesor s Katedre za pedagogiju i didaktiku dr. sc. Goran Lapat razgovarali su o mogućnostima suradnje na obrazovnom polju te o pomoći u učenju hrvatskoga jezika u serdahelskoj ustanovi. Studenti učiteljske struke u sklopu hrvatskog sata predstavili su znamenitosti Međimurja, glazbenu kulturu i folklor međimurskoga kraja. Tijekom posjeta učenici serdahelske škole imali su mogućnost više razgovarati na hrvatskom jeziku, a bilo je vremena i za zajedničko pjevanje međimurskih i pomurskih popijevaka.

Na važnost povezivanja s čakovečkom visokoškolskom ustanovom ukazala je profesorica s Odsjeka za izobrazbu učitelja i odgajateljica zadarskog sveučilišta dr. sc. Smiljana Zrilić, koja je svojem kolegi profesoru Lapatu govorila o višedesetljetnoj suradnji serdahelske i zadarske ustanove i predstavila primjer dobre prakse i suradnje. Budući da je Čakovec blizu pomurskom kraju, da udaljenosti nisu velike i da su kultura međimurskog i pomurskog kraja slične, susreti profesora, učitelja i studenata te učenika mogli bi biti češći. To bi bila velika pomoć u njegovanju hrvatskoga jezika u Serdahelu. Tijekom jednodnevnog posjeta studenti iz Čakovca pripremili su prezentaciju za učenike viših razreda: Abel Babić predstavio je međimursku mušku nošnju, Ema Višnjić žensku narodnu nošnju, Ines Celingar prekrasnim je glasom očarala malu publiku pjevajući međimurske popevke, a Maja Zadravec i Marta Lehkec govorile su o legendama i o povijesti Međimurja, o Zrinscima te o njihovoj utvrdi, po čemu je poznat Čakovec. Ravnatelj Zsolt Trojkó predstavio je serdahelsku osnovnu školu te su studenti zagrebačkog fakulteta sudjelovali na satu hrvatskoga jezika koji su održavali studenti iz Zadra.

„Nekad davno postojala je suradnja s osnovnom školom iz Serdahela, to je njegovao nekadašnji dekan dr. Stjepan Hranjec, ali malo se ta suradnja zapustila. Mi smo spremni obnoviti tu suradnju jer je to u interesu svih nas, da se njeguje hrvatski jezik. Naš dolazak po-

Na satu hrvatskoga jezika s prezentacijom o Međimurju

tvrdje da smo spremni obnoviti suradnju ne samo zbog nas nego zbog mlađih naraštaja koji dolaze poslije nas. Naši studenti upoznati su s tim da Hrvati žive i s druge strane Mure, međutim još ih nikad nisu posjetili, upoznali se s njima, odnosno s tim kako njeguju hrvatsku kulturu. Ovaj posjet za nas je prekrasno iskustvo”, rekao je profesor Lapat te dodao kako se nada da će uspjeti obnoviti suradnju.

Beta

ŽIVE JASLICE U SUMARTONU

Dan prije Badnjaka u župnom dvoru Župe svetog Martina u Sumartonu u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Sumarton“ uprizorene su žive jaslice. Brojna su djeca i odrasli iz cijele regije željeli vidjeti uprizorenje Isusova rođenja i prve trenutke njegova zemaljskog života. Članovi KUD-a „Sumarton“ pobrinuli su se za uređenje prostora jaslica i za prikazivanje događanja koje su tamburaškom glazbom popratili tamburaši TS-a „Pomurske žice“. Uz naraciju Gordane Gujaš i Zoltána Kapuvárija te u izvedbi tamburaša i pjevačkog zbora publika je mogla slušati hrvatske i mađarske božićne pjesme. Na scenu je ulazila Sveta obitelj, a uz njih i drugi sudionici priče – pastiri, sveta tri kralja te nisu izostale ni životinje iz štalice. Scenografiju prikazivanja Isusova rođenja osmislile su Marija Hranjec iz Međimurja i Jelica Doboš Gujaš, voditeljica dramske sekcije KUD-a „Sumarton“. Proteklih je godina uprizorenje predstavljeno i u drugim

Sudionici sumartonskih živih jaslica

pomurskim mjestima, u Velikoj Kaniži, Budimpešti i Petrovu Selu, a u Sumartonu svake godine. Sumartonske žive jaslice posebne su po tome što paralelno pričaju događaje na hrvatskom i mađarskom jeziku te su zastupljene božićne pjesme obaju naroda. Članovi KUD-a „Sumarton“ s upaljenim pastirskim vatrama i prikladnom odjećom dočarali su Isusovo rođenje. Nakon

prikaza božićne priče predsjednik Hrvatske samouprave Sumartona i predsjednik KUD-a „Sumarton“ Jožo Đuric zaželio je blagoslovljene blagdane i ukratko obavijestio okupljene o djelovanju samouprave u protekloj godini. Dobrim željama pridružio se i načelnik Sumartona József Mihovics te je zahvalio na prekrasnom programu.

Beta

BOBIJEVI DANI SMIJEHA

Hrvatsko kazalište Pečuh gostovalo je 17. studenoga 2023. godine na 12. Bobijevim danima smijeha s predstavom „Tri put Bog pomaže“.

Druženje nakon nastupa

Bobijevi dani smijeha festival su komedija koje u spomen na velikog glumca Josipa Bobija Marottija tradicionalno organiziraju Histrioni u Histrionskom domu. Uz dva histrionska recentna naslova na festivalu su gostovala brojna kazališta i kazališne skupine iz Zagreba, čitave Hrvatske te predstave iz Mađarske i Srbije.

„Tri put Bog pomaže“, predstava autora Marjana Kiša u režiji Slavena Vidakovića, od svoje premijere 18. lipnja 2021. godine proputovala je mnoga naselja u Mađarskoj i nastupila u Hrvatskoj, u Vinkovcima, a sad

u Zagrebu. To je komedija s mnoštvom zapleta, humora i komičnih situacija u kojoj gledatelj prati Maru, glavnu junakinju priče, za koju bi se moglo reći da je uspješna „poslovna“ žena. Ona na malo neobičan način dolazi do zacrtanog cilja. Pomaže, opet na neočekivan način, svojem suprugu Enti postati čovjekom od karijere i uvodi ga u samu elitu seoske sredine u kojoj se priča odvija. Upravo je ta seoska sredina otežavajuća okolnost za ovaj na kraju ipak sretan par jer nekako, nekim čudom, priča završava povoljno za njih dvoje.

Pučka komedija „Tri put Bog pomaže“ oduševila je punu dvoranu Histriona u Zagrebu, koja je od početka do kraja odzvanjala smijehom. Priču na svojim leđima ustrajno, energično i uvjerljivo nose u prvom redu glumci Stipan Đurić i Tena Milić, pri čemu im pomaže timska igra Dejana Fajfera, Gorana Smoljanovića, Rafaela Arčona, Čarne Kršul i Marice Fačko te živa glazba Čabe Čanjija, Mirka Bošnjaka i Tome Božanovića.

Kršul

ŠIKLOŠ – U organizaciji Hrvatske samouprave Šikloša 14. prosinca u gradskoj knjižnici organizirana je proslava pod nazivom Hrvatski Božić. Tradicionalna adventska priredba uz Božićni koncert okupila je lijep broj zainteresiranih. Nazočne je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Šikloša Timea Bockovac, a na programu su nastupili učenici šikloške Osnovne škole „Dorottya Kanizsai“ te učenici Osnovne škole „August Harambašić“ iz Donjeg Miholjca. Nastupio je učenički tamburaški orkestar, pjevački zbor i male mažoretkinje. Ovo gostovanje posebno raduje djelatnike Osnovne škole „August Harambašić“, koji nisu prvi put nastupili u Šiklošu sa svojim učenicima. Oni ostvaruju dobru suradnju s gradom Šiklošem i tamošnjom osnovnom školom i Hrvatskom samoupravom Šikloša. Svojim su nastupom i ovog puta oduševili brojne posjetitelje. Nastup učenika šikloške osnovne škole koji uče hrvatski jezik te puhačkog orkestra šikloške glazbene škole „Tenkes Szólószemei“ također je oduševio nazočne.

Nazočne je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Šikloša Timea Bockovac

Unutrašnjost crkve

ERČIN – Rimokatolička župa Erčina skuplja donaciju za zavjetnu crkvu Velike Gospe u Erčinu. Naime, za obnovu propovjedaonice u crkvi dobivena je potpora putem natječaja u visini od devet milijuna forinti, ali za ukupni trošak obnove potrebno je dodatnih 4,5 milijuna forinti. Stoga se od vjernika traže donacije za pokrivanje tih troškova. Donacija se može uplatiti na sljedeći bankovni račun: Ercsi Római Katolikus Plébánia (MBH Bank 57700012-10002223).

Foto: Mihály Péternek

BUDIMPEŠTA – Na poziv Sveučilišta za javnu upravu „Ludovika“ 4. prosinca 2023. godine veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić održao je predavanje na temu „Hrvatski integracijski put: sada i prije“. Okupljenim veleposlanicima i drugim članovima diplomatskog zbora, sveučilišnim profesorima i studentima prenio je kako je Hrvatska

sad, nakon ostvarenja integracijskih ciljeva, sigurna i uspješna članica NATO-a i Europske unije. U sklopu dobrosusjedske suradnje istaknuo je i važnost suradnje s Mađarskom. Uslijedilo je promotivno izlaganje ravnateljice Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj gospođe Ivane Herceg uz panel-raspravu s profesorima i studentima.

Izvor: mvep.gov.hr

Zajednički božićni stol

KUKINJ – U Zavičajnoj kući u organizaciji Hrvatske samouprave Kukinja 17. prosinca organizirano je tradicionalno kićenje grane i božićnog stola.

Foto: Hrvatska samouprava Kukinja

PEČUH – Uz potporu Hrvatske samouprave Pečuha u organizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije u Pečuhu održane su dvije prosinačke svete mise na hrvatskom jeziku: 24. prosinca održana je polnočka, a 26. prosinca božićna sveta misa. Svete mise (kao i ostale svete mise koje se na hrvatskom jeziku održavaju jedanput mjesečno) održane su u franjevačkoj crkvi u Pečuhu. Polnočku je predvodio vlč. Gabrijel Barić uz sviranje tamburaša iz Pečuha i okolice. Nakon svete mise vjernici su imali priliku okrijepiti se u dvorištu Hrvatskog kluba „August Šenoa“ uz čašu toplog kuhanog vina i razgovora. Svetu misu 26. prosinca služio je voditelj Hrvatske referature Pečuške biskupije, župnik mohačke župe Ladislav Bačmai, a pjevao je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa uz sviranje tamburaša iz Pečuha i okolice. Hrvatska samouprava Pečuha vjernicima je nakon mise uručila darove.

KOLJNOF – Kako doznaje Hrvatski glasnik, na drugu nedjelju adventa (10. prosinca) mons. dr. Egidije Živković, biskup Željezanske biskupije iz Austrije, služio je svetu misu uz koncelebraciju mjesnog župnika Gábora Szarke, koji je na čelu župe u Koljnofu od 2022. godine. Biskup je u svojoj proповijedi uz ostalo naznačio kako je važno očuvati materinski hrvatski jezik.

KATOLJ – U Katolju je već godinama problem odvodnja unutarnjih voda, pogotovo kad padne veća količina oborina. Problem je kulminirao izlivanjem mjesnog potoka, pritoka rijeke Karašice, 2019. godine. Drugog tjedna prosinca parlamentarni zastupnik János Hargitai, župan Baranjske županije László Óri i načelnica Katolja Nóra Csibi Trubics predali su na uporabu moderniziran sustav odvodnih voda koji prolazi kroz naselje. U obnovljeni sustav odvodnje i odvodni jarak u glavnoj seoskoj ulici uloženo je 85 milijuna forinti.